

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش شناسی اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد آقای اصغر مسعودی نصرآبادی تحت عنوان: «مطالعه مقایسه ای عملکرد جستجوی در موتورهای و فراموتورهای جستجو» از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

امضا	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	استادیار	دکتر فاطمه زندیان	استاد راهنما
	استادیار	دکتر محمد حسن زاده	استاد مشاور
	استادیار	دکتر حمزه علی نور محمدی	استاد ناظر
	استادیار	دکتر داریوش مطلبی	استاد ناظر
	استادیار	دکتر محمد حسن زاده	نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و بر اساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب اصغر مسعودی نصرآبادی دانشجوی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۹ مقطع کارشناسی ارشد دانشکده مدیریت و اقتصاد متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدین وسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضاء:
تاریخ:
۸۸/۵/۲۵

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی است که در سال ۱۳۹۱ در دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم دکتر فاطمه زندیان، مشاوره جناب آقای دکتر محمد حسن زاده از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب اصغر مسعودی نصرآبادی دانشجوی رشته علم اطلاعات و دانش شناسی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: اصغر مسعودی نصرآبادی

تاریخ و امضا:

اصغر مسعودی

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده مدیریت و اقتصاد

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علم اطلاعات و دانش شناسی

مطالعه‌ی مقایسه‌ای عملکرد جستجو در موتورهای و فراموتورهای جستجو

اصغر مسعودی نصرآبادی

استاد راهنما:

دکتر فاطمه زندیان

استاد مشاور:

دکتر محمد حسن‌زاده

اسفند ماه ۱۳۹۱

تقديم

خانواده عزیزم

تقدیر و تشکر

خداوند را سپاسگزارم که به من قدرت داد تا بتوانم این پایان نامه را به سرانجام برسانم. از خانواده ام که مراد این راه

کجک کردند تشکر می‌کنم؛ از سرکار خانم دکتر فاطمه زندیان به خاطر راهنمایی من در این پایان نامه و از جناب آقای دکتر محمد

حسن زاده به خاطر مشاوره‌های ارزنده در انجام این پایان نامه تشکر می‌نمایم؛ همچنین از تمام کسانی که در به ثمر رساندن این پایان -

نامه مرایاری رسانند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

چکیده

هدف پژوهش حاضر ارزیابی عملکرد موتورها و فراموتورهای جستجو در بازیابی اطلاعات است. پژوهش به روش پیمایشی و داده‌ها با استفاده از ابزار امتیازدهی و مشاهده گردآوری شده است. برای گردآوری داده‌ها، تعداد پنج کلیدواژه در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی انتخاب گردید و پنج فراموتور جستجو مورد بررسی قرار گرفت. فراموتورهای مورد بررسی عبارتند از: متاکراولر، وب کراولر، اینفو، اینفو اسپیس و داگپایل. سه موتور جستجوی مشترک تحت پوشش فراموتورهای فوق نیز مورد بررسی قرار گرفت که عبارتند از: گوگل، یاهو و بینگ. هر یک از کلیدواژه‌های انتخابی در تک تک موتورها و فراموتورها جستجو شد و تعداد ۱۰ نتیجه اول بازیابی شده از هر ابزار جستجو بررسی شد. عملکرد رتبه‌بندی نتایج در فراموتورهای جستجو از دیدگاه کاربران و به روش فنی ارزیابی شد؛ همچنین عملکرد رتبه‌بندی نتایج در موتورهای جستجو از دیدگاه کاربران ارزیابی شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در بازیابی نتایج از میان فراموتورها، اینفو بهترین عملکرد را در رتبه‌بندی نتایج از دیدگاه کاربران و در ارزیابی به روش فنی دارد. موتور جستجو گوگل نیز از دیدگاه کاربران بهترین عملکرد رتبه‌بندی نتایج را در میان موتورهای جستجو دارد. بر اساس نتایج آزمون‌های آماری، از دیدگاه کاربران میان عملکرد رتبه‌بندی موتورها و فراموتورهای جستجو تفاوت معناداری وجود دارد؛ ولی، هم در ارزیابی از دیدگاه کاربران و هم در ارزیابی به روش فنی تفاوت معناداری میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج در فراموتورها با یکدیگر وجود ندارد و همچنین از دیدگاه کاربران تفاوت معناداری میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج در موتورهای مورد بررسی با یکدیگر وجود ندارد. از دیدگاه کاربران عملکرد رتبه‌بندی در موتورهای جستجو بهتر از عملکرد رتبه‌بندی در فراموتورهای جستجو می‌باشد به طوری که عملکرد رتبه‌بندی در فراموتورهای جستجو در سطح ضعیفی قرار دارد؛ هم چنین با ارزیابی به روش فنی نیز مشخص شد که عملکرد رتبه‌بندی در فراموتورهای جستجو در سطح ضعیفی قرار دارد.

کلیدواژه‌ها: موتور جستجو، فراموتور جستجو، بازیابی اطلاعات، ارزیابی عملکرد، کاربر، اینترنت، وب

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	فصل ۱: مقدمه و کلیات طرح پژوهش
۲.....	۱-۱- مقدمه
۴.....	۲-۱- بیان مسئله
۶.....	۳-۱- اهمیت پژوهش
۶.....	۴-۱- اهداف پژوهش
۶.....	۱-۴-۱- هدف اصلی
۶.....	۲-۴-۱- اهداف فرعی
۶.....	۵-۱- سؤال‌های پژوهش
۷.....	۶-۱- فرضیه‌های پژوهش
۸.....	۷-۱- تعاریف عملیاتی
۱۰.....	فصل ۲: مبانی نظری و پیشینه پژوهش
۱۱.....	۱-۲- مقدمه
۱۱.....	۲-۲- مبانی نظری
۱۱.....	۱-۲-۲- تاریخچه ابزارهای جستجو در اینترنت
۱۴.....	۲-۲-۲- ابزارهای جستجو در اینترنت
۱۵.....	۲-۲-۲- ۱- موتور جستجو
۱۸.....	۲-۲-۲- ۲- راهنمای موضوعی
۱۹.....	۲-۲-۲- ۳- موتور جستجوی ترکیبی
۲۰.....	۲-۲-۲- ۴- فراموتورهای جستجو
۲۱.....	۲-۲-۳- رتبه بندی نتایج در ابزارهای جستجو اینترنت
۲۳.....	۲-۲-۴- ارزیابی ابزارهای جستجو
۳۱.....	۲-۲-۵- نتیجه گیری از مبانی نظری
۳۳.....	۳-۲- پیشینه پژوهش
۳۴.....	۱-۳-۲- پیشینه پژوهش در خارج کشور
۴۰.....	۲-۳-۲- پیشینه پژوهش در داخل کشور
۴۵.....	۳-۳-۲- نتیجه گیری از مرور پیشینه ها

فصل ۳ : روش پژوهش ۴۸

۳-۱- مقدمه ۴۹

۳-۲- نوع و روش پژوهش ۴۹

۳-۳- جامعه آماری ۴۹

۳-۳-۱- ابزارهای جستجو ۴۹

۳-۳-۲- جامعه کاربران ۵۰

۳-۴- ابزار و روش گردآوری داده‌ها ۵۱

۳-۵- روش تحلیل داده‌ها ۵۲

فصل ۴ : تجزیه و تحلیل داده های پژوهش ۵۹

۴-۱- مقدمه ۶۰

۴-۲- ارزیابی به روش فنی ۶۱

۴-۳- ارزیابی از دیدگاه کاربران ۶۸

۴-۳-۱- ارزیابی کاربران در ارتباط با موتورهای جستجو ۶۹

۴-۳-۲- ارزیابی کاربران در ارتباط با فراموتورها ۷۱

۴-۴- بررسی فرضیه‌های پژوهش ۷۴

فصل ۵ : بحث و نتیجه گیری و پیشنهادهای پژوهش ۸۶

۵-۱- مقدمه ۸۱

۵-۲- تحلیل یافته‌ها ۸۲

۵-۲-۱- یافته‌های ارزیابی به روش فنی ۸۲

۵-۲-۲- یافته‌های ارزیابی از دیدگاه کاربران ۸۴

۹۰..... ۳-۵- پیشنهادهای اجرایی

۹۱..... ۴-۵- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

۹۱..... ۵-۵- مشکلات و محدودیت‌های پژوهش

۹۲..... منابع و مآخذ

۱۰۰..... پیوست‌ها

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۶۲	جدول ۴-۱- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه “digital what is library”
۶۲	جدول ۴-۲- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه “information literacy”
۶۳	جدول ۴-۳- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه “information pollution”
۶۳	جدول ۴-۴- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه “knowledge management”
۶۴	جدول ۴-۵- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه “reference services” + libraries
۷۰	جدول ۴-۶- نتایج ارزیابی کاربران در ارتباط با موتورهای جستجو
۷۲	جدول ۴-۷- نتایج ارزیابی عملکرد فراموتورهای جستجو از دیدگاه کاربران
۸۸	جدول ۵-۱- امتیازات کسب شده فراموتورها و موتورهای جستجو

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۵	نمودار ۴-۱- میانگین نمرات کسب شده در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه "digital information library"
۶۵	نمودار ۴-۲- میانگین نمرات کسب شده در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه "information literacy"
۶۶	نمودار ۴-۳- میانگین نمرات کسب شده در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه "information pollution"
۶۶	نمودار ۴-۴- میانگین نمرات کسب شده در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه "knowledge management"
۶۷	نمودار ۴-۵- میانگین نمرات کسب شده در فراموتورها در ارتباط با کلیدواژه "reference service" + libraries
۶۸	نمودار ۴-۶- میانگین در ارتباط با پنج کلیدواژه انتخابی
۷۱	نمودار ۴-۷- نتایج ارزیابی عملکرد موتورهای جستجو از دیدگاه کاربران در ارتباط با پنج کلیدواژه انتخابی
۷۳	نمودار ۴-۸- نتایج ارزیابی عملکرد رتبه بندی نتایج در فراموتورها از دیدگاه کاربران در ارتباط با پنج کلیدواژه انتخابی

فصل ۱:

مقدمه و کلیات طرح پژوهش

۱-۱- مقدمه

ظهور اینترنت و وب را می‌توان یک انقلاب ارتباطی دانست که همراه با دیگر پدیده‌های اجتماعی، پیامدهای مثبت (و منفی) بسیاری به همراه داشت که تأمین امکان دسترسی به حجم انبوه داده‌ها و اطلاعات عمومی، تخصصی و شخصی، از جمله پیامدهای مثبت آن‌ها است. امروزه وب ابزاری ضروری برای دسترسی به اطلاعات است و بدون شک، راحتی در بازیابی اطلاعات را فراهم می‌کند و به عنوان یکی از ابزارهای پرکاربرد دنیای اطلاعات، نقش قابل توجهی در زندگی روزمره انسان‌ها بر عهده دارد.

جستجوی منابع اطلاعاتی در محیط کتابخانه با پیدایش اینترنت و وب تغییر اساسی کرده است. در گذشته عمل جستجو عمدتاً در کتابخانه‌ها و توسط کتابداران صورت می‌گرفت. اما چند سالی است که اینترنت دورنمای بازیابی و جستجوی منابع اطلاعاتی را دچار تغییر و تحول اساسی کرده است (علیجانی، ۱۳۸۸).

وب با در برداشتن صفحات فراوان، و صفحاتی که هر روزه به آن افزوده می‌شود، حجم انبوهی از انواع داده‌ها و اطلاعات را در خود نهفته دارد؛ بنابراین چالش‌های بسیاری را در بازیابی اطلاعات به وجود آورده است (ادسون وان و ادسون وان، ۲۰۱۰)، زیرا با افزایش گستره‌ی اطلاعات وب، هیچ‌گونه سازماندهی اساسی روی این اطلاعات صورت نمی‌گیرد (حیاتی و رضوانی، ۱۳۸۵) و جستجوی اطلاعات مورد نیاز در آن می‌تواند بسیار وقت‌گیر باشد به گونه‌ای که از همان اوایل کار این شبکه، کتابداران از آن شکوه داشته‌اند (علیجانی، ۱۳۸۸).

رشد وب یک پدیده بی‌سابقه است. این رشد به دلیل افزایش سرورهای اینترنتی است که امکان دسترسی به صفحات اینترنتی را فراهم می‌آورند به طوری که در حال حاضر بیش از یک تریلیون صفحه اینترنتی وجود دارد و روزانه میلیون‌ها صفحه به آن افزوده می‌شود (ادسون وان و ادسون وان، ۲۰۱۰).

همگام با رشد اینترنت استفاده از آن بدون ابزاری که بتواند در آن به جایابی اطلاعات بپردازد تقریباً غیر ممکن و مانند یافتن سوزن در انبار کاه خواهد بود (بار ایلان و دیگران، ۲۰۰۷). افراد برای یافتن اطلاعات وب از ابزارهای جستجو استفاده می‌کنند. از مهم‌ترین ابزارهایی که نقش زیادی در جستجوی اطلاعات اینترنت دارد، موتورها و فراموتورهای جستجوی عمومی می‌باشد که به طور معمول، برای جستجو در هر موضوعی مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما در زمینه‌ی چگونگی استفاده از این ابزارهای جستجو، کاربران غالباً به میزان کارایی و کاربرد آن‌ها اشراف لازم را ندارند. آن‌ها اغلب تمایل دارند که بدون توجه به اهمیت و کارایی مفید و کافی این ابزارها، از یک یا دو موتور یا فراموتوری که با آن راحت‌تر هستند استفاده کنند. بدین ترتیب، آن‌ها هنگام جستجوی هر مطلب، با هزاران و بلکه میلیون‌ها نتیجه جستجو مواجه می‌شوند که اغلب این نتایج، از نظر محتوایی با کلیدواژه‌ی مورد نظر آن‌ها مرتبط نمی‌باشد، و یا تکراری می‌باشد و یا مرتبط با صفحاتی هستند که دیگر در وب وجود ندارند (بار ایلان، مالت حسن و لون، ۲۰۰۶). از طرفی هر موتور جستجو قادر به نمایه کردن همه‌ی اطلاعات موجود در وب نمی‌باشد و هر موتور تنها بخشی از وب را نمایه می‌کند (بی هرات و ابرادر، ۱۹۹۸؛ نقل در صادقی، ۲۰۰۹) و چون نمایه‌ی این موتورهای جستجو با هم متفاوت است بنابراین برای انجام جستجوی موفق، اغلب لازم است به چند موتور جستجوی مختلف که دارای رابطها و قواعد جستجوی متفاوتی هستند رجوع کرد. فراموتورهای جستجو با ترکیب پوشش چند موتور جستجو می‌توانند درصد زیادی از وب جستجو کنند و بدین طریق در وقت کاربر صرفه جویی می‌شود. در واقع از طریق فراموتور جستجو کاربر با استفاده از یک رابط کاربر، به پایگاه چند موتور جستجو دست می‌یابد.

پیدایش تعداد بسیار زیادی از ابزارهای جستجو باعث به وجود آمدن مشکل انتخاب ابزار مناسب برای جستجو شده است. در ارتباط با هر ابزار جستجو کاربر باید بداند که آن ابزار چگونه کار می‌کند، برای چه استفاده‌ای مناسب است و توانایی‌ها و قابلیت‌های آن در چه سطحی قرار دارد. هر چند که توانایی‌ها و

عملکردهای ابزارهای جستجو به طور پیوسته بهبود می‌یابد اما مواردی مانند پیش‌بینی پذیر نبودن کیفیت نتایج و عدم کنترل وجود واژگان باعث شده که استفاده کارا از ابزارهای جستجو برای کاربران دشوار باشد.

کتابداران نیز مانند سایر کاربران برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز خود از یک طرف به عنوان کاربر، و از طرف دیگر در کتابخانه‌های دیجیتال به عنوان واسطه‌های اطلاعاتی از ابزارهای جستجو استفاده می‌کنند. از آن‌جا که هر یک از ابزارهای جستجو توانایی‌ها و قابلیت‌های خاص خود را دارد و شناخت این توانایی‌ها و قابلیت‌ها کتابداران را در استفاده بهتر از این ابزارها و انتخاب ابزار مناسب جهت بازیابی نتایج مرتبط با نیاز اطلاعاتی خود به عنوان کاربر اطلاعات یاری می‌رساند، در این پژوهش به ارزیابی عملکرد موتورهای فراموتورهای جستجو در بازیابی اطلاعات مرتبط با حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی پرداخته می‌شود.

۱-۲- بیان مسئله

شبکه جهانی وب روش دسترسی به اطلاعات را متحول ساخته است. طی سال‌های اخیر حجم اطلاعات موجود در وب بسیار افزایش یافته است و هم‌چنان در حال افزایش می‌باشد. علی‌رغم این افزایش هیچ‌گونه سازماندهی اساسی روی اطلاعات موجود در اینترنت صورت نمی‌گیرد. از طرف دیگر مرتباً بر تعداد ابزارهای جستجو افزوده می‌شود که خود مسئله انتخاب کاربردی‌ترین ابزار را پیش می‌آورد. هنگام بازیابی اطلاعات از طریق ابزارهای جستجو، این ابزارها نتایج بسیاری را بازیابی می‌کنند که گاه به میلیون‌ها نتیجه می‌رسد. برای هر کاربر غیر ممکن خواهد بود تا بتواند همه نتایج را مورد بررسی قرار دهد و اکثر کاربران

معمولاً نتایجی که در یک یا دو صفحه اول قرار دارند را مورد بررسی قرار می‌دهند. بنابراین بسیار حائز اهمیت است که نتایج مرتبط با نیاز کاربر در ابتدای فهرست نتایج بازیابی شده قرار گیرند.

هدف ابزارهای جستجوی اطلاعات کسب رضایت کاربر است و رضایت کاربر زمانی حاصل می‌شود که نتایج دقیق را با صرف زمان کمتر به دست آورد. یک ابزار جستجو اگر دارای نمایه‌ای عظیم از منابع موجود در وب باشد و رابط کاربر خیلی خوبی هم داشته باشد ولی نتواند نتایج را به درستی رتبه‌بندی کند در واقع عملکرد ضعیفی دارد و نمی‌تواند رضایت کاربر را جلب نماید.

هر روزه تعداد زیادی از کتابداران برای پاسخگویی به سؤال‌های تخصصی خود در زمینه علم اطلاعات و دانش‌شناسی به سراغ این ابزارهای جستجو می‌روند، بدون این که به قوت و ضعف آن‌ها در بازیابی اطلاعات کاملاً واقف باشند. موتورها و فراموتورهای جستجو ابزارهایی هستند که به طور معمول مورد استفاده کتابداران قرار می‌گیرند؛ از طرفی چون هر یک از این ابزارهای جستجو عملکرد متفاوتی نسبت به دیگر ابزارها دارند، در صورتی که کتابداران نسبت به این ابزارها شناخت کافی داشته باشند در انتخاب ابزار مناسب برای جستجوی خود بهتر عمل کنند.

حال با توجه به این که عملکرد رتبه‌بندی نتایج در ابزارهای جستجو حائز اهمیت فراوان است این سؤال مطرح می‌شود که عملکرد رتبه‌بندی نتایج در موتورها و فراموتورهای جستجو در بازیابی اطلاعات در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی در چه وضعیتی قرار دارد؟ و آیا موتورها و فراموتورهای جستجو در رتبه‌بندی نتایج در یک سطح قرار دارند؟

۳-۱- اهمیت پژوهش

۱- از آنجا که وب هم اکنون به یک منبع مهم جهت کسب اطلاعات تبدیل شده است و ابزارها جستجو به منظور جستجوی اطلاعات در وب استفاده می‌شوند، بنابراین شناسایی توانایی‌ها و محدودیت‌های این ابزارها از اهمیت فراوان برخوردار است.

۲- موتورها و فراموتورهای جستجو مانند همه ابزارهای مبتنی بر وب، دارای ماهیتی پویا و در حال تغییر هستند به گونه ای که ارزیابی عملکرد آنها همگام با تغییرات و توسعه آنها نیست.

۳- یافتن ابزار جستجویی که اطلاعات سریع و دقیق را از میان میلیون‌ها مدرک بازیابی کند بسیار حائز اهمیت است.

بنابراین انجام پژوهشی برای بررسی عملکرد موتورها و فراموتورهای جستجو ضروری به نظر می‌-

رسد.

۴-۱- اهداف پژوهش

۱-۴-۱- هدف اصلی

هدف اصلی این پژوهش مقایسه عملکرد موتورها و فراموتورهای جستجو در رتبه‌بندی نتایج است.

۲-۴-۱- اهداف فرعی

- ۱- سنجش عملکرد فراموتورهای جستجو در رتبه‌بندی نتایج به روش فنی
- ۲- سنجش عملکرد موتورهای جستجو در رتبه‌بندی نتایج از دیدگاه کاربران
- ۳- سنجش عملکرد فراموتورهای جستجو در رتبه‌بندی نتایج از دیدگاه کاربران

۵-۱- سؤال‌های پژوهش

سؤال اول: عملکرد فراموتورهای جستجو از نظر رتبه‌بندی نتایج موتورهای تحت پوشش، در ارزیابی به روش فنی چگونه است؟

سؤال دوم: عملکرد رتبه‌بندی نتایج در موتورهای جستجو از دیدگاه کاربران چگونه است؟

سؤال سوم: عملکرد رتبه‌بندی نتایج در فراموتورهای جستجو از دیدگاه کاربران چگونه است؟

۶-۱- فرضیه‌های پژوهش

فرضیه ۱: میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج فراموتور جستجو با رتبه‌بندی نتایج موتورهای تحت پوشش آن در ارزیابی به روش فنی تفاوت معنادار وجود دارد.

فرضیه ۲: میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج در فراموتورهای جستجو با یکدیگر در ارزیابی به روش فنی تفاوت معنادار وجود دارد.

فرضیه ۳: میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج موتورهای جستجو با رتبه‌بندی نتایج توسط کاربران تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه ۴: میان عملکرد رتبه‌بندی نتایج در موتورهای جستجو با یکدیگر از دیدگاه کاربران تفاوت معنادار وجود دارد.

فرضیه ۵: میان عملکرد رتبه‌بندی فراموتورهای جستجو با رتبه‌بندی نتایج توسط کاربران تفاوت معناداری وجود دارد.